Kép-zavar

TANDI LAJOS

Gyermekkorom majálisainak három emlékezetes eseménye volt: *a lepényevés, a lisztfúvás* és *a zsákbafutás.* Szorgos édesanyák hatalmas lepényt sütöttek a kemencében, belerejtettek egy kétforintost (ami akkoriban igen jelentős összegnek számított, pláne a tizenévesek körében). Ezt az apropénzt rejtő finomságot mindkét oldalán bekenték feketéllő szilvalekvárral, s föllógatták egy faágra. Két-három önként jelentkező aztán nekieshetett a himbálódzó lekváros lepénynek, s az lett a győztes, aki ráharapott a kétforintosra, mely övé lehetett, hacsak le nem nyelte. Íme a cél. Hasonlóan épületes játék volt a lisztfúvás. Nagyméretű lapos edénybe (minő találékonyság!) elrejtettek egy kétforintost, amelyet kizárólag a száj fölhasználásával volt szabad megtalálni. A fehér bohócok attól különböztek a lisztfúvásban résztvevőktől, hogy azok nem ragadtak. Mire a győztes ráharapott a bélásra, addigra az úttörő nyakkendője odaragadt a szomszédja füléhez. Talán ez volt ebben a legszebb. A harmadik volt az igazi verseny: a zsákbafutás. Tudniillik ott *nem volt semmilyen ajándék, azt egyszerűen meg kellett nyerni.* Beszállt a delikvens a zsákba. Egyik tyúkszaros volt, merthogy csirkék alól kapta ki a gazda, a másikat a malomból kérték kölcsön, a harmadikat már csak a varrás tartotta össze. Mindig az volt a legbüszkébb (de nem biztos, hogy a győztes), aki piros-fehér-zöld csíkos zsákbamacska lehetett. Akkoriban Felkészülni, vigyázz, rajt!-ra indult a mezőny, ha már az első mozdulatnál nem taknyolt el a résztvevők többsége. Akkor természetesen új rajt következett. Mert ez egy majálison megengedhető.

Az indulás pillanatától azután *elkezdődött az ádáz küzdelem.* A kenguruk, a békák, a szöcskék, az ugróegerek, mind-mind csak nézőközönség lehettek ezeken az igen emberi, erőpróbáló, ügyességet mérlegre tevő vetélkedőkön. Egyszerre kellett páros lábbal szökdelni, szorítani a zsák száját, mintha attól félnénk, gatyánkkal együtt hagy cserbe bennünket, figyelni a másikat, közben föltápászkodni, mert mire észbe kaptunk, már négykézláb idétlenkedtünk a hahotázások hullámain. S milyen jutalmat kapott a győztes? Először bújhatott ki a zsákból.

Persze, megmondom őszintén, én ezeket most mind nem azért írtam le, hogy másokat is emlékeztessek a hajdanvolt ötvenes évek csodálatos majálisaira. Hanem azért mertem ezen emlékeimet megosztani önökkel, hogy közösen döbbenjünk rá; *mai életünk nem más, mint lepényevés, lisztfúvás és zsákbafutás.* Csakhogy a lepényről lespórolták a szilvalekvárt, kilopták belőle a kétforintost, a lisztbe pedig belefészkelte magát a moly. A zsák az maradt. Az egyik piros-fehér-zöld csíkos, a másikra a kisgazdák jelvényét pingálták, a harmadikon tulipán díszeleg, a negyedik narancs „illatú", (valamelyik mediterrán országból importálhatták), az ötödikben piros, meg fehér, meg zöld madarakat tarthattak, legalábbis ami a szagát illeti, a következőbe valaki vállalkozni próbált, s van, amelyiken egy meztelen, vöröskalapácsos ember integet. Az enyémen nincsenek ilyenfajta jelzések. Meg is látszik rajta. Egyre foszlottabb, néha már szeretném rákapcsolni a hózentrágeremet, nehogy lecsússzon s kivilágoljon az ülepem.

Futunk itt zsákba szorítottan vagy tízmillióan. A rajtpisztoly eldördült, csakhogy senki sem rendezte el, hogy ki melyik pályára álljon, ki milyen távon induljon, ki az, akinek képességei a sprintszámokra, s kik azok, akik a hosszú távú versenyekre alkalmasak. Így aztán ebben a tenyérnyi hazában tízmillióan ugrálunk, mint a bolondok, rég elvesztettük az ütemet, rég elfelejtettük az edzők és szakosztályvezetők útmutatásait, már nem emlékszünk a felkészülés időszakára, a taktikai értekezletekre. Csak esünk-kelünk, idétlenkedünk, néha megstoppoljuk és megfoltozzuk a kilukadt zsákokat, fölsegítjük a mellettünk leroskadó cimborát, már nem is halljuk a pálya széléről kiabáló drukkerek hurrázását és pfujjolását, csak ugrálunk, mint a bagzómajom.

Nem tudom, aki a lelátóról néz bennünket, mit gondol rólunk. Egy országnyi zsákbafutó, lepényevő és lisztfúvó, s a cél sehol. Mikor fúj sípjába a bíró? Mikor intik le ezt a felelőtlen, dilettáns futamot? Kapnak-e kárpótlást a most bebolondítottak? Számít-e, hogy kinek milyen jelvényt hímeztek a zsákjára, ki milyen színekben ugrándozik, ki miért izzad, lohol, esik és kel? Kié az a varroda, ahol ez a töménytelen mennyiségű nemzetiszíncsíkos zsák készül? S ugyan már, ki kényszeríthet bennünket a zsákokba?

Honfitársaim! *Lépjünk ki a zsákokból,* s töltsük meg a még nem teljesen foszlottakat, lukasakat azzal a töméntelen gabonával, amennyivel többet termeltünk, mint amennyit szabad lett volna. S *tanuljunk meg újra járni. Sétálni, andalogni, sietni, futni, rohanni* – kinek hogy diktálja feladata, élete sorsa. Töröljük le arcunkról a rászáradt csirizt, a légysereget vonzó lekvárt, dobjuk össze a kétforintokat, s álljunk újra a rajtvonalhoz. Zsákok nélkül, ki-ki a maga ritmusa szerint. Rajt!

Bibó István emlékterem

Az egyetem egykori diákjára s későbbi professzorára, *Bibó Istvánra* emlékeztek tegnap a József Attila Tudományegyetem jogtudományi karán. A délelőtti ünnepségen *Bibó-emléktermet avattak,* majd a délutáni program keretében *az érdeklődők előadásokat hallgathattak* meg a jeles professzor történelmi és közigazgatás-tudományi munkásságáról.

Vasárnap: búcsú Tápén!

Gazdag programmal várja az érdeklődőket a Heller Ödön Művelődési Ház rendezésében *a hagyományos tápai búcsú.* Mielőtt azonban ezt ismertetnénk, álljon itt a meghívott együttesek névsora: Isaszegi Csata Néptáncegyüttes, Makói Maros Néptáncegyüttes, Martonosi Testvériség Kultúr Egyesület Néptánc Együttese (Jugoszlávia), Temesvári Temes Népiegyüttes (Románia), Uszódi Hagyományőrző Népi Együttes, valamint a vendéglátó Tápai Hagyományőrző Népi Együttes Topogó Tánccsoportja.

S most a kínálat. A vásártéri színpadon délelőtt tíz órakor *a népi együttesek bemutatóját,* 11-kor *„Sose halunk meg"* címmel a Ciróka Bábszínház gyermekműsorát láthatjuk– ez utóbbit délután kettőkor különben megismétlik. (Itt mondjuk el, hogy a fiatalabb korosztály számára délelőtt 10–12, illetve délután 2–4 óráig gyermekfoglalkozásokat is tartanak a színpad mellett.) Visszatérve a műsorra: *háromkor* divatbemutató, fél négykor *sportbemutató,* négykor pedig *könnyűzenei koncert* kezdődik. De nemcsak itt, hanem más helyszíneken is talál majd látnivalót az ember. Az *Alkotóház egész nap várja az érdeklődőket,* míg délután kettőtől menettánc lesz a tápéi főutcán, háromtól gálaműsor a művelődési házban, 18.30-tól *hangverseny a templomban,* végül 20 órától *disco-show,* újra a művelődési házban.

Humánus szertartások a balettszínpadon

Imre Zoltán koreográfiái a nagyszínházban

Az öt éves Szegedi Balett idei első előadása szombaton este lesz a nagyszínházban: Imre Zoltán Pergolesi zeneművére komponált Stabat Mater című balettjét, valamint A médium című egyfelvonásos táncdrámát láthatja a közönség.

A Stabat Mater a szegedi balettigazgató-koreográfusnak az egyik leginkább egységes, jellegzetes alkotói eszköztárat és gondolkodásmódot markánsan fölmutató, sikeres műve. Édesanyjának ajánlotta. A művészeket újra és újra megihlető fájdalmas anya ebben a balettben nem egyszerűen a bibliai világot idézi meg; Imre színpadán a mindenkori anyák és fiaik sorsáról, egyszerűbben szólva az emberről van szó. Mint minden valamirevaló műben – mondhatnánk. S ezután már csak „néhány" kérdést kellene megválaszolni, hogy végül arra is tudjunk válaszolni magunknak: miért kell *megnézni a Stabat Mater című balettet?*

Az egyik nagy kérdés: hogyan beszél az emberről ez a színpadi táncmű? A legtágabb összefüggésekben, élet és halál, öröm és szenvedés képeivel, nők és férfiak örökös változékonyságú és mindig ismétlődő kapcsolatainak rajzaival. Nem véletlen, hogy a képi ábrázolás műszavai tolulnak elő, ha erről a balettről beszélünk. Alkotója szinte minden művében előszeretettel fordul képzőművészeti értékekhez, a Stabat Materben azonban meghatározó, rendkívül hatásos, megkapó az a képi fantázia, képzőművészeti ihletettség, amellyel *az emberiség szenvedéstörténeti stációit fogalmazza expresszív mozdulatsorokba és kimerevített állóképekbe a szerző.* Az ellenpontozás magasiskolája ez a balett.

Gondolatisága sajnálatosan időszerű. Immár nemcsak a tévénk képernyőjén látunk mai pietákat; itt vannak mellettünk a háborúba hurcolt gyermekeiket sirató anyák, az áldozatok meggyötört szülői, s az ember-mivoltukból kivetkezett háborúcsinálók, áldozatgyártók ugyancsak szenvedő szülői is... Mintha újra és újra elkerülné az emberiség figyelmét a tény: *az ember nem pusztán anyag, lélek is;* önnön magára is céloz, aki a másikra emeli fegyverét, elpusztul, mert elembertelenül.

A lélek megkárosodásának esetei – adhatnánk ezt a kissé esetlen, de tartalmilag talán helytálló meghatározását a másik balettnek, *A médiumnak.* Hiszen ebben is *az ember transzcendens természetét,* s mint ilyennek, csodálnivaló egyediségét sérti meg – ezúttal a mindenkori kommuna, az egyenembereket gyűrő, az indivídumot taposó gépezet.

Vagyis mindkét balett, mint Imre Zoltán művei általában, azt a hitet erősítik nézőikben, amely ősidők óta él bennünk és – mindig erősítésre szorul: *a hitet egyedülvaló önmagunkban, a csodálatra és életre méltó emberben.* Ezért nevezhetni ezeket a modern mozgásszínházi műveket humánus szertartásoknak, ugyanúgy, akár a ködbeveszett idők sámánjainak tisztító-gyógyító szertartásait.

SULYOK ERZSÉBET

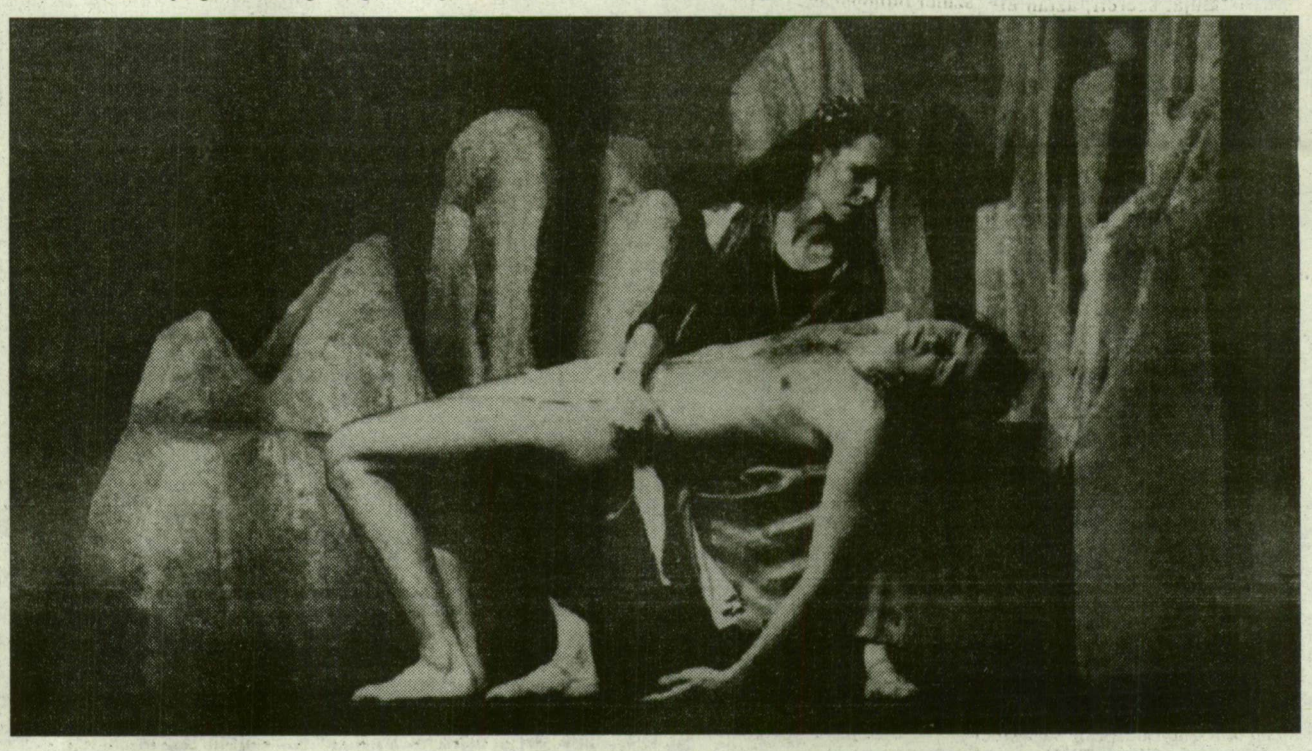

Morzsák a Bibliából

„MI ATYÁNK ... MERT TIED AZ ORSZÁG, A HATALOM, ÉS A DICSŐSÉG MINDÖRÖKKÉ. ÁMEN. (Máté ev. 6:13) A legrégibb kéziratokban, amelyek a Biblia szövegének forrásai, nem található ez a mondat. Lukács evangéliuma sem tartalmazza, a római katolikus liturgia is eltekintett tőle az utóbbi időkig. Feltételezik: úgy alakulhatott ki, hogy amikor a Jézustól hallott imádság mondatait elmondta a pap vagy a felolvasó, és a hallgatók vagy együttmondók lelke megtelt a benne ránk áradó kegyelem gazdagságával az elfogadásnak, a sajáttá tételnek, a meggyőződésnek a hálás válasza tört fel a lelkekből e szavakkal, ragadta meg a felemelő, megtartó atyai kezet és ontja rá bizalma csókjait.

De sok egyebet is el kellene még mondani ennek az ima-mintának egy-egy kéréséhez, hogy minden ember, aki „így imádkozik", ahogy Jézus értelmezi, életének minden pillanatában és helyzetében az ATYA szeretett, befogadott, tékozló gyermekének és emberek testvéri közösségébe tartozónak tudhatja, érezheti magát.

„Mert tied az ország", MERT Te vagy uralkodója, meghatározója, megvédője és értelmet adója mindennek, amit alkottál és amit uralmad területén megtörténni engedtél. Előtted nincs titok, aki ellened feszül, csak önmagának árt, nem tudja mit cselekszik (Lukács 23:34). A Te törvényeidet nem kell megváltoztatni, hatályon kívül helyezni és újabbakat alkotni, mert túlhaladt rajta az idő vagy a történelem. *„De az Úr az igaz Isten, élő Isten, örökkévaló Király!"* (Jeremiás 10:10) – vallja a próféta; *„Országod örökkévaló ország, uralkodásod nemzedékről nemzedékre tart."* (Zsoltárok 145:13) – énekli a zsoltáríró. *„Az Úr a mennyben állította fel trónját, királyi hatalmával mindenen uralkodik"* (Zsoltárok 103:19). Nem csak valami elvont, képzeletbeli országról van ebben szó, hanem ami a földön valóság. *„Az Úr lesz a király az egész földön".* (Zakariás 14:9) – látja hitében a próféta az Ószövetségben, de az Újszövetség látnoka is úgy beszél Jézusról: *„a föld királyainak fejedelme."* (Jelenések 1:5). Mérjük hitünket, és formáljuk hozzá, amikor napjaink politikai kérdéseivel találkozunk félve, bizonytalankodva és csak emberi esélyeket latolgatunk! Lehet ÍGY imádkozni, azután meglátni és hirdetni: *„Jőjjetek, lássátok az Úr tetteit, aki bámulatos dolgokat művel a földön. Háborúkat szüntet meg a föld kerekségén, íjat tör össze, lándzsát tördel szét, harci kocsikat éget el."* (Zsoltárok 46:9–11)

MERT TIÉD ... A HATALOM. Ez a fogalom is a mindennapjaink megtapasztalásainak a kifejezője lehet a hitünk és odabízásunk szerint. Görög szava: dünamisz – nem ismeretlen előttünk. Erőt jelent, amit nem magunkban gerjesztünk, hanem Tőle kaphatunk. Erről mondja Pál apostol: *„Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít."* (Filippi 4:13) Aki azt hirdette feltámadása után: *„Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön."* (Máté 28:18) A zsoltáríró ezt hirdeti: *„Hatalmával uralkodik örökké, szemmel tartja a népeket."* (Zsolt. 66:7) Ezzel a hatalmával ad kenyeret, bocsánatot, őriz és szabadít meg; ezért bizalmunkkal aláhúzzuk, megerősítjük az elmondott kéréseinket, mert tudjuk, hogy nem a mi kérésünkért hallgat meg elsősorban bennünket, hanem az Ő dicsőségének gazdagságáért.

MERT TIED ... A DICSŐSÉG MINDÖRÖKKÉ. Az a helyzet, állapot, ami a jó tevőjét, a hálára méltót, az igazán győzőt megillet. *„Az egek beszélik Isten dicsőségét."* (Zsoltárok 19:2) Dicsőségéből teremtette tökéletesnek, jónak a földet, amit bűnünkkel tettünk átkozottá. Dicsőségéből küldte megváltásunkra Jézust, akit teljesebb odaadással kell befogadnunk, hinnünk. *„Nem mondtam-e neked, hogy ha hiszel, meglátod az Isten dicsőségét?"* (János 11:40) *„Dicsősége elborítja az egeket és dicséretével megtelik a föld."* (Habakuk 3:3)

ÁMEN = bizony így van, bizony így lesz, mert ezt mondta az Úr. Tehát az Ő felhatalmazására és az Ő érdemében imádkozhatunk.

PAPP LÁSZLÓ
REFORMÁTUS LELKÉSZ